

การศึกษากลวิธีการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) ของคนเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ในเขตกรุงเทพมหานคร*

A Study of Massive Open Online Courses (Moocs) Learning Strategies of Generation Y Workers in Bangkok

เบญญศึกษาณ์ กาญจนารบเสฏฐ์ และชัยยุทธ ชินกุล

Benyasikarn Kanjanathanaseth and Chaiyouth Chinokul

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

National Institute of Development Administration, Thailand

Corresponding Author, E-mail: kbenyasikarn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) ของคนเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเรียนรู้ในการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) ของคนเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การเรียนรู้ การฝึกอบรมผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดของผู้บริการภายในประเทศไทย เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2524-2542 และทำงานในกรุงเทพมหานคร จำนวน 355 คน โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ อันมีระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งใช้แบบแผนการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถาม จำนวน 355 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากผู้ตอบแบบสอบถามแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์แบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถนัดเรียนรู้ผ่านการอ่านและการเขียน มักใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียน เรียนขณะอยู่ในสถานที่พักอาศัย ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย ใช้เวลาในการเรียนรู้อยู่ระหว่าง 15-30 นาที อีกทั้ง

*ได้รับบทความ: 22 เมษายน 2564; แก้ไขบทความ: 21 มิถุนายน 2564; ตอรับตีพิมพ์: 30 มิถุนายน 2564

ลงทะเบียนเรียนและได้รับใบรับรองผลใบประกาศนียบัตรในเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับภาษา

2. ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนรู้ในการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเข้าถึงระบบเทคโนโลยี การเท่าทันทักษะความรู้เทคโนโลยี ระบบจัดการการเรียนรู้ที่ใช้งานลำบาก และหลักสูตรการเรียนรู้ที่ขาดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ ขาดความสอดคล้องกับพฤติกรรมคนเจนเนอเรชั่นวาย ซึ่งอยู่ในช่วงวัยทำงาน อย่างไรก็ตามทัศนคติคนเจนเนอเรชั่นวายในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการพัฒนาตนเองผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด

คำสำคัญ: การเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด; กลวิธีการเรียนรู้; MOOCs

Abstract

The objectives of this research were to study learning data through Massive Open Online Course (MOOCs) of Generation Y people in Bangkok and to study problems and obstacles of learning through Massive Open Online Course (MOOCs) of Generation Y people in Bangkok. The samples consisted of 335 Generation Y workers in Bangkok who were born between 1981 and 1999. They have acquired learning or training experience through service provider MOOCs in Thailand. This mixed methods survey research used both quantitative and qualitative research. Data were collected through 355 questionnaires. The statistics used to analyze the data were percentage, frequency, average and standard deviation. Subsequently, the information was obtained through interviews. This study was selected from 12 purposive sampling respondents. The data were then analyzed using content analyses and inductive analyses.

Results from the study indicated that:

1. Most samples had a specialized learning style for reading and writing. They often used computers to learn MOOCs from home. Most of them enrolled in a free course and took approximately 15-30 minutes of sessions. Language courses were popular for registration and obtaining a certificate of completion.

2. Access to technology systems, a lack of digital literacy, an unintuitive Learning Management System design, and a curriculum that is unsuitable for millennial behavior were the primary barriers to learning through MOOCs.

Keywords: Massive Open Online Course; Learning strategies; MOOCs

1. บทนำ

สังคมยุคดิจิทัล (Digital native) ส่งผลให้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการศึกษาเป็นแบบระบบเปิด ตอบสนองการศึกษาของบุคคลจำนวนมาก (Mass education) คำนึงถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต เรียนรู้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล ไม่จำกัดเวลา สถานที่การเรียนรู้ มีระบบให้เลือกเรียนอย่างอิสระจำนวนมาก ซึ่งการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) สามารถสนับสนุนการเรียนรู้ได้ดี เนื่องจาก เป็นการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรที่ก้าวข้ามผ่านข้อจำกัดด้านเขตพื้นที่และเวลา (Hone & El Said, 2016; McAuley, Stewart, Siemens, & Cormier, 2010; Milligan & Littlejohn, 2017; Moe, 2016; Sandeen, 2013; Wong, 2017; Yuan, Powell, & Olivier, 2014) อีกทั้งยังเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เพิ่มโอกาสในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ซึ่งเป็นกลุ่มคนช่วงวัยดังกล่าวเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและมีความสามารถทางเทคโนโลยี อีกทั้งส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน (Mariana, 2017) ซึ่งผู้เรียนในประเทศไทยที่สนใจลงทะเบียนเรียนหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด ภายในประเทศมากที่สุด คือ กลุ่มคนวัยทำงาน และกลุ่มคนที่อายุระหว่าง 25-34 ปี (เวิร์คพอยท์ ทูเดย์, 2561; สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, 2560)

อย่างไรก็ดี จากการศึกษานโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย พบว่า โมเดลไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนา

ประเทศไทยต้องการที่จะขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทางและสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ โดยสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ที่เกิดขึ้นแปลงอย่างรวดเร็ว (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, 2559) ประเทศไทยจึงพยายามพัฒนาระบบการเรียนออนไลน์โดยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้แก่ประชากรทุกเพศทุกวัย ซึ่ง MOOCs หรือ Massive Open Online Courses เป็นระบบการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีและวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่มาผสมผสาน จึงทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้และฝึกอบรมได้ผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งรองรับสถานการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประเทศไทยเล็งเห็นความสำคัญที่จะสร้างให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการ จึงพัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดโดยก่อตั้งโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยเพื่อการจัดการเรียนการสอนในระบบเปิด (Thai-MOOC) เพื่อให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรสื่อการเรียนรู้อะหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขาวิชา จึงเกิดความร่วมมือพัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ออนไลน์ให้มีระบบกลางที่มีมาตรฐาน (โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย, 2561) ภายใต้โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล แผนงานที่ 3 การสร้างสังคมคุณภาพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มุ่งหวังให้การเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด เป็นระบบและศูนย์กลางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมหาชน

อีกทั้งเป็นสถาปัตยกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศกลางเพื่อรองรับการศึกษาระบบเปิดเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Space) (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562)

อย่างไรก็ดี จากแรงกดดันของการระบาดโควิด 19 ยิ่งกระตุ้นให้วิถีชีวิตเกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงาน การฝึกอบรม การเรียนรู้ขององค์กรต่างๆ ปรับเปลี่ยนสู่ระบบดิจิทัล จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งของกลุ่มคนทำงาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนเจนเนอเรชันวาย เนื่องจากเป็นระบบการเรียนรู้ที่นำเทคโนโลยีและวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่มาผสมผสาน จึงทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้และฝึกอบรมได้ผ่านช่องทางออนไลน์ซึ่งรองรับสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของคนรุ่นใหม่ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ดังนั้น การศึกษาการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดของคนเจนเนอเรชันวาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จะทำให้ทราบกลวิธีการเรียนรู้ ข้อมูลการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด ซึ่งสามารถนำข้อมูลผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในการออกแบบการเรียนรู้สำหรับคนเจนเนอเรชันวาย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์เพื่อการวางนโยบายที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่นกัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) ของคน

เจนเนอเรชันวาย (Generation Y) ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการเรียนรู้ในการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) ของคนเจนเนอเรชันวาย (Generation Y) ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจ อันมีระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งใช้แบบแผนการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยอาศัยการเก็บแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การเก็บแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน Google Form หลังจากนั้นจึงทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อค้นหาข้อมูลเชิงลึกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การเรียนรู้ การฝึกอบรมผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดของผู้บริการภายในประเทศไทย เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2524-2542 และทำงานในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งใช้แบบแผนการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถาม จำนวน 355 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากผู้ตอบแบบสอบถามแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์

(Purposive Sampling) จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาศึกษาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ถึงกันยายน พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลา 9 เดือน

4. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถนัดเรียนรู้ผ่านการอ่านและการเขียน มักใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียน เรียนขณะอยู่ที่พักอาศัย ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกทั้งใช้เวลาในการเรียนรู้ระหว่าง 15-30 นาที ซึ่งหลักสูตรภายในประเทศที่ได้รับความนิยมในการลงทะเบียนเรียน คือหลักสูตรการเรียนรู้ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (<https://mooc.chula.ac.th>) และหลักสูตรต่างประเทศที่ได้รับความนิยมในการลงทะเบียนเรียน คือ หลักสูตรการเรียนรู้ของ coursera (<https://www.coursera.org>) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ลงทะเบียนเรียนและได้รับใบรับรองผล ใบประกาศนียบัตรในเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับภาษา

2. ปัญหาของการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดของคนเจนเนอเรชันวาย ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ แม้ว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีระดับเบื้องต้นซึ่งสามารถลงทะเบียนและเข้าเรียนได้แต่หากกิจกรรมการเรียนรู้อาศัยเครื่องมือทางเทคโนโลยีเพิ่มเติมที่ซับซ้อน ผู้เรียนบางส่วนยังขาดทักษะทางดิจิทัล อีกทั้งการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยียังมีข้อจำกัด เช่น

โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต รวมถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาจไม่ครอบคลุมการเข้าเรียนทุกสถานที่ ทุกเวลา ในขณะที่อุปสรรคของการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดคือระบบจัดการการเรียนรู้ที่ใช้งานลำบากการออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ที่ขาดความยืดหยุ่นต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนไม่สามารถกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง มีระยะเวลาเข้าเรียนที่จำกัด อันเป็นการออกแบบการเรียนรู้ที่ไม่สนับสนุนการเรียนรู้ของพฤติกรรมคนเจนเนอเรชันวาย ซึ่งอยู่ในช่วงวัยทำงานที่มีเวลาไม่แน่นอน อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่คนเจนเนอเรชันวาย ในเขตกรุงเทพมหานครให้ความสนใจในการพัฒนาตนเอง โดยพบปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้เพียงเล็กน้อย

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) ของคนเจนเนอเรชันวายที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2524-2542 เขตกรุงเทพมหานครสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดผ่านทางอุปกรณ์เทคโนโลยีของตนเอง และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตส่วนตัว เนื่องจากระบบเทคโนโลยีดังกล่าวอาจส่งผลต่อความสม่ำเสมอในการเข้าเรียน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการ

เรียนรู้โดยเลือกใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนขณะอยู่ที่พักอาศัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) ที่ระบุว่า การมีคอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้ได้ที่บ้าน และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่บ้านเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์อีกทั้งประสิทธิภาพของอุปกรณ์ยังมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ (OECD, 2020; ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563)

หลักสูตรภายในประเทศที่ได้รับความนิยมในการลงทะเบียนเรียน คือหลักสูตรการเรียนรู้ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (<https://mooc.chula.ac.th>) และหลักสูตรต่างประเทศที่ได้รับความนิยมในการลงทะเบียนเรียน คือ หลักสูตรการเรียนรู้ของ coursera (<https://www.coursera.org>) ซึ่งทั้ง 2 ผู้ให้บริการมีหลักสูตรที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้จำนวนมาก รวมทั้งสามารถแสดงใบรับรองการเรียนรู้ผ่าน LinkedIn ระบบเครือข่ายมืออาชีพในการค้นหางานบนอินเทอร์เน็ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก (LinkedIn, 2020) สอดคล้องกับผลการสำรวจที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายและได้รับใบรับรองเนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนในองค์กรที่มีนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ การฝึกอบรมออนไลน์ เช่น การให้สวัสดิการค่าลงทะเบียนเรียน การเปลี่ยนย้ายตำแหน่งตาม

ทักษะใหม่ที่เรียนรู้เพิ่มเติม โดยใช้ใบรับรองผลการเรียนหรือเกียรตินิยมเป็นหลักฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kiers and Werff (2019) ที่พบว่า องค์การให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียนให้แก่บุคลากร โดยจำเป็นต้องลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรที่สามารถออกเอกสารรับรองการเรียน และผ่านการวัดผลหลังเรียนครบหลักสูตร เพื่อเพิ่มความก้าวหน้าทางอาชีพจากการเรียนรู้ออนไลน์ (ถนอมรัตน์ พงเลา, 2562)

นอกจากนี้ ยังพบว่าเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับภาษาได้รับความนิยมอย่างมากมีผลลัพธ์ไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ McKinsey & Company ที่พบว่าทักษะสำคัญในการก้าวหน้าทางอาชีพหลังจากสถานการณ์แพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด 19 คือทักษะการเรียนรู้ (Christensen, Gittleston, & Smith, 2020) ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยภาษาเป็นสื่อกลางที่ใช้ในการเรียนรู้และติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้การเรียนรู้ภาษายังสามารถขยายความเข้าใจทางวัฒนธรรม เปิดมุมมองทางความคิดให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งช่วยเพิ่มทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Playdon, 2016) อย่างไรก็ตามก็ตีพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเรียนรู้อยู่ระหว่าง 15-30 นาที ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสร้างสื่อวีดิทัศน์สำหรับการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-learning) ที่แนะนำความยาวที่เหมาะสมของสื่อวีดิทัศน์ว่าไม่ควรเกิน 20 นาที (Knott, 2020; Lynch, 2019) รวมถึงงานวิจัยที่ระบุว่า เวลา 18 นาทีเป็นเวลาที่ยาวพอสำหรับเรียนรู้และรับฟังเรื่องราวโดยที่ผู้ฟังยังคงความสนใจ ซึ่งการประจักษ์ว่าด้วยเทคโนโลยีการบันทึก และการออกแบบ (Technology

Entertainment and Design: TED) ได้นำใช้เป็น หลักการนำเสนอของเวทีการประชุม TED (Gallo, 2014)

2. ปัญหาและอุปสรรคของการเรียนรู้ ในการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด แม้ว่าการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดของคนจนหรือ เชนชนราย ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีระดับเบื้องต้นแต่ยังมีบางส่วนที่ขาด ทักษะทางเทคโนโลยีและทักษะดิจิทัลที่จำเป็นต่อ การเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จของการเรียนรู้ผ่าน หลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดที่พบว่า ผู้สมัครเรียนที่มีทักษะทางเทคโนโลยีระดับพื้นฐาน ส่วนใหญ่ ไม่สามารถเรียนจบหลักสูตรการเรียนรู้ ที่อาศัยเทคโนโลยีระดับสูง (Wang & Baker, 2015) สอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่ระบุว่า การปรับ ตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางทางเทคโนโลยี ที่ไม่เคยหยุดนิ่ง ต้องอาศัยทักษะความเข้าใจและใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) (Jisc, 2016) ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพใน การเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด ที่พบว่า การรับรู้ด้าน ดิจิทัลมีผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ผ่านการ เรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด อันนำมาสู่ประสิทธิภาพ ในการเรียนรู้ (Hana & Asadullah, 2019) จึงควร ให้ข้อมูลพื้นฐานด้านทักษะความเข้าใจและใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) ภายในระบบ การเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด

อีกทั้งพบว่า การเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยี ที่ข้อจำกัด เช่น ผู้เรียนไม่มีคอมพิวเตอร์ส่วนตัว เป็นปัญหาในการเรียนรู้เนื่องจากผู้เรียนรู้สึกถึงการ

ขาดความต่อเนื่องทางการเรียนรู้ (Ma & Lee, 2020) อย่างไรก็ตาม การศึกษาปัญหาของผู้เรียน หลักสูตรออนไลน์ผ่านหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์ ระบบเปิดพบว่าการเข้าถึงทางอินเทอร์เน็ตที่ยาก ลำบาก ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ออนไลน์ ระบบเปิดที่ล้มเหลว เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวเป็น ปัจจัยภายนอกที่สามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีการอื่น (Liu, 2017) เช่น การเข้าเรียนขณะอยู่ที่สถานที่ ทำงาน ร้านกาแฟที่ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงรวมถึงใช้บริการอินเทอร์เน็ตฟรีจาก Google Station ซึ่งมีพื้นที่บริการภายใน กรุงเทพมหานคร (บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน), 2563)

ในขณะที่อุปสรรคการเรียนรู้เกี่ยวกับการ ออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ที่ขาดความยืดหยุ่น ต่อการเรียนรู้พบว่า เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับการ ออกแบบระบบจัดการการเรียนรู้ที่ยังไม่ได้รับการ พัฒนาในบางหลักสูตร ซึ่งในปีพ.ศ. 2564 ทาง เว็บไซต์ผู้ให้บริการหลักสูตรออนไลน์ได้ปรับ รูปแบบการใช้งานที่ยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น ผู้เรียน สามารถจัดการการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ซึ่งแนวคิด ดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ ความสำคัญในประเด็นที่ผู้เรียนสามารถกำหนด รูปแบบการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ และเลือก เนื้อหาบทเรียนได้ตามความต้องการโดยสอดคล้อง กับแนวคิดการกำกับตนเองของที่กล่าวว่า การกำกับตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลกำหนด เป้าหมาย ค้นหาวิธีการบรรลุเป้าหมาย และควบคุม กระบวนการดังกล่าวด้วยตนเอง (Schunk & Zimmerman, 1998) การที่ผู้เรียนสามารถเลือก

เนื้อหาการเรียนรู้ของตนเองได้ตามความต้องการ จึงเป็นหนึ่งในขั้นตอนของกระบวนการกำกับการเรียนรู้ตนเอง ซึ่งจะลดอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังพบว่าอุปสรรคด้านระบบจัดการการเรียนรู้ที่ใช้งานลำบากส่งผลต่อการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับระบบจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ที่แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของระบบจัดการการเรียนรู้ ภายในหลักสูตรการเรียนออนไลน์มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ใช้งานง่ายขึ้นนั้น จะทำให้ผู้เรียนใช้งานเครื่องมือการเรียนรู้เต็มศักยภาพ และสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาตนเอง (Analía Cicchinelli et al., 2018)

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อนำผลการวิจัยไปปรับใช้เป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดของคนเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1.1 จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย และเข้าเรียนระหว่างช่วงเวลา 16.00-23.59 น. โดยใช้เวลาในการเรียนรู้ระหว่าง 15-30 นาที ซึ่งเรียนขณะอยู่ที่ที่พักอาศัย ดังนั้น การออกแบบการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในระยะเวลาอันจำกัด มีกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนที่มีความถนัดด้านการเรียนรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งสามารถ

ออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ที่ผนวกการสื่อสารแบบประสานเวลา (Synchronous) ผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ในช่วงเวลากลางคืนซึ่งเป็นช่วงเวลาที่คนเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y ที่เกิดปี พ.ศ. 2524-2542) สะดวกเรียนผ่านหลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด โดยอาจศึกษาลักษณะหลักสูตรที่กลุ่มตัวอย่างนิยมลงทะเบียนเรียน ได้แก่ <https://mooc.chula.ac.th/> และ <https://www.coursera.org/> เพื่อนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด นอกจากนี้จากความสนใจเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับภาษาของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นวาย จึงควรสร้างหลักสูตรด้านภาษาให้หลากหลายและเพิ่มระดับการเรียนรู้ขั้นสูงขั้นเพื่อให้ผู้เรียนต่อยอดความรู้ดังกล่าว

1.2 จากปัญหาของการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดของคนเจนเนอเรชั่นวาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ผู้เรียนบางส่วนยังขาดทักษะทางดิจิทัลและความรู้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนนั้น ดังนั้น ผู้ให้บริการควรสร้างสื่อให้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ผู้เรียนจำเป็นในการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอในการเข้าเรียนหลักสูตรดังกล่าว นอกจากนี้ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์สามารถสร้างโปรโมชั่นอินเทอร์เน็ตที่ส่งเสริมการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด เพื่อลดปัญหาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่ไม่ครอบคลุมทุกสถานที่ ทุกเวลารวมทั้งสร้างมาตรฐานการออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ วิถีชีวิตของบุคคลแต่ละช่วงวัย เพื่อลดอุปสรรคในการ

เรียนรู้ของความแตกต่างของบุคคลในแต่ละช่วงอายุ

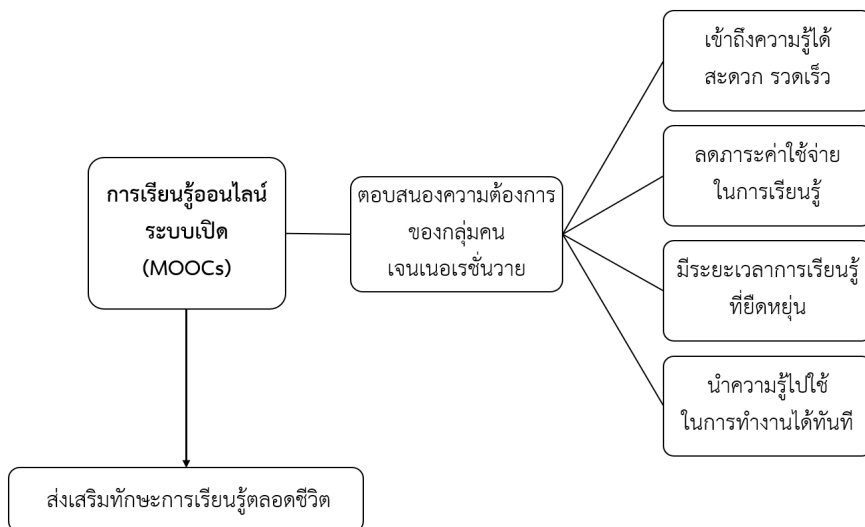
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อนำไปพัฒนาในงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิดของคนเจนเนอเรชั่นวาย ครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา เฉพาะกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นวาย ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษากลุ่มตัวอย่างในเจนเนอเรชั่น (Generation) อื่นและทำการเปรียบเทียบกัน ระหว่างเจนเนอเรชั่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาระบบการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา เฉพาะกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษากลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อื่น ซึ่งมีความแตกต่างกันเชิงบริบทพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด (MOOCs) เป็นหนึ่งในกลวิธีการเรียนรู้ของคนเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับความนิยม แม้ว่าในการเรียนรู้จะมีปัญหาและอุปสรรคด้านเทคโนโลยี แต่ในภาพรวมกล่าวได้ว่า การเรียนรู้รูปแบบดังกล่าวส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นวาย ในช่วงวัยทำงานที่มีตารางเวลาไม่แน่นอน มีระยะเวลาจำกัดในการหาความรู้เพิ่มเติม นอกจากนี้การเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ออนไลน์ระบบเปิด สามารถเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงพัฒนาความสามารถได้สะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย อีกทั้งการเรียนออนไลน์ส่วนใหญ่ยังใช้เวลาในการเรียนรู้ไม่นาน ทำให้สามารถแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้ รวมทั้งสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการทำงานได้ทันที

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). *อว. ร่วมเสริมพลัง: เพิ่มองค์ความรู้: ต่อยอดการจัดการเรียนรู้ออนไลน์กับ THAI MOOC*. เข้าถึงได้จาก <https://www.mhesi.go.th/home/index.php/pr/news/344-thai-mooc>
- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2559). *พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.libarts.up.ac.th/v2/img/Thailand-4.0.pdf>
- โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย. (2561). *ความเป็นมา Thai MOOC*. เข้าถึงได้จาก <http://mooc.thaicyberu.go.th/about-us/>
- ณอมรัตน์ พงเลา. (2562). *Digital badge ประกาศนียบัตรโลกออนไลน์*. เข้าถึงได้จาก [http://www.pmat.or.th/ความรู้ทรัพยากรบุคคล/1712/รู้หรือไม่%20\(how%20to\)/20700/gallery2/?contentid=37980](http://www.pmat.or.th/ความรู้ทรัพยากรบุคคล/1712/รู้หรือไม่%20(how%20to)/20700/gallery2/?contentid=37980)
- บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน). (2563). *CAT ร่วมกับ Google ติดตั้ง Google Station-CAT WiFi ฟรีอินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูงที่มีคุณภาพ ทั้งในพื้นที่กรุงเทพฯ ปริมณฑล และส่วนภูมิภาค*. เข้าถึงได้จาก <https://www.cattelecom.com/cat/content/3283/216/CAT>
- เวิร์คพอยท์ ทูเดย์. (2561). *รู้จัก MOOC มหาวิทยาลัยออนไลน์ เรียนได้ทั่วโลก*. เข้าถึงได้จาก <https://workpointtoday.com/เจาะตลาด-mooc-มหาวิทยาลัย/>
- ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). *โรงเรียนและนักเรียนมีความพร้อมเพียงใดกับการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์: ข้อค้นพบจาก PISA*. เข้าถึงได้จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2020-51/>
- สำนักงานอุทยานการเรียนรู้. (2560). *Thai MOOC ก้าวสำคัญของการศึกษาเพื่อคนทุกคน*. เข้าถึงได้จาก https://www.tkpark.or.th/tha/articles_detail/332/Thai-MOOCก้าวสำคัญของการศึกษาเพื่อคนทุกคน
- Analia Cicchinelli, Eduardo Veas, Abelardo Pardo, Viktoria Pammer-Schindler, Angela Fessl, Carla Barreiros, & Stefanie Lindstädt. (2018). *Finding traces of self-regulated learning in activity streams*. Paper presented at the Proceedings of the 8th International Conference on Learning Analytics and Knowledge, Sydney, New South Wales, Australia. Retrieved from <https://doi.org/10.1145/3170358.3170381>

- Christensen, L., Gittleston, J., & Smith, M. (2020). *The most fundamental skill: Intentional learning and the career advantage*. Retrieved from <https://www.mckinsey.com/featured-insights/future-of-work/the-most-fundamental-skill-intentional-learning-and-the-career-advantage#>
- Gallo, C. (2014). *The Science Behind TED's 18-Minute Rule*. Retrieved from <https://www.linkedin.com/pulse/20140313205730-5711504-the-science-behind-ted-s-18-minute-rule/>
- Hana, A., & Asadullah, S. (2019, 28-30 June 2019). *Digital Literacy and the Attitude of Educators Towards MOOC Platform in GCC Countries*. Paper presented at the 2019 IEEE International Conference on Innovative Research and Development (ICIRD).
- Hone, K. S., & El Said, G. R. (2016). Exploring the factors affecting MOOC retention: A survey study. *Computers & Education*, 98, 157-168.
- Jisc. (2016). *Technology and tools for online learning*. Retrieved from <https://www.jisc.ac.uk/full-guide/technology-and-tools-for-online-learning>
- Kiers, J., & Werff, J. (2019). *The Future of Work requires a Future of Professional Learning: From stand-alone, academic MOOCs to Programmes that are relevant for Professionals*.
- Knott, R. (2020). *Video Length: How Long Should Instructional Videos Be? (New Data)*. Retrieved from <https://www.techsmith.com/blog/video-length/>
- LinkedIn. (2020). *What is LinkedIn and How Can I Use It?*. Retrieved from <https://www.linkedin.com/help/linkedin/answer/111684/linkedin-?lang=en>
- Liu, L. (2017). An Empirical Analysis of Chinese College Learners' Obstacles to MOOC Learning in an English Context. *English Language Teaching*, 10(3), 136-150.
- Lynch, L. (2019). *How Long Should Videos Be for E-Learning?*. Retrieved from <https://www.learndash.com/how-long-should-videos-be-for-e-learning/>
- Ma, L., & Lee, C. S. (2020). Drivers and barriers to MOOC adoption: perspectives from adopters and non-adopters. *Online Information Review*, 44(3), 671-684. doi:10.1108/OIR-06-2019-0203
- Mariana, J. (2017). *How the different Generations use Media differently*. Retrieved from <https://www.engage.net/media-usage-generation-x-y-z/>

- McAuley, A., Stewart, B., Siemens, G., & Cormier, D. (2010). *The MOOC model for digital practice*. Charlottetown, Canada: University of Prince Edward Island.
- Milligan, C., & Littlejohn, A. (2017). Why study on a MOOC? The motives of students and professionals. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 18(2), 92-102.
- Moe, R. (2016). The phenomenal MOOC. In *Emergence and Innovation in Digital Learning: Foundations and Applications*. Canada: AU Press, Athabasca University.
- OECD. (2020). *Learning remotely when schools close: How well are students and schools prepared? Insights from PISA*. Retrieved from <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/learning-remotely-when-schools-close-how-well-are-students-and-schools-prepared-insights-from-pisa-3bfda1f7/>
- Playdon, J. (2016). *Why Everyone Should Invest In Language Skills*. Retrieved from <https://www.topuniversities.com/student-info/daily-news026/why-everyone-should-invest-language-skills>
- Sandeen, C. (2013). Assessment's Place in the New MOOC World. *Research & practice in assessment*, 8, 5-12.
- Schunk, D. H., & Zimmerman, B. J. (1998). *Self-regulated learning: From teaching to self-reflective practice*. Guilford Press.
- Wang, Y., & Baker, R. (2015). Content or platform: Why do students complete MOOCs. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 11(1), 17-30.
- Wong, J. (2017). *Enhancing Self-Regulated Learning in Massive Open Online Courses*. Retrieved from <https://www.educationandlearning.nl/projects/enhancing-self-regulated-learning-in-massive-open-online-courses>
- Yuan, L., Powell, S., & Olivier, B. (2014). *Beyond MOOCs: Sustainable online learning in institutions*. United Kingdom: University of Bolton, Centre for Educational Technology, Interoperability and Standards.